

El día de Sant Pasqual

Paco Corbí Jordà

Quan arribava maig una onada de fervor inundava el poble sencer. Era el mes de Maria, de les ofrenes de flors, de les novenes i de les primeres comunions, però per a nosaltres era, per damunt de tot, el mes de Sant Pasqual i les seues processons. Quan érem menuts només hi havia dos dies dels quals sabíem la data exacta. Un, aquest, el de Sant Pasqual, el 17 de maig. L'altre el de Sant Josep, perquè tots teníem algun amic amb eixe nom que, amb sort, ens convidava en sa casa a bunyols o tonya amb xocolata.

Al principi del mes, impacients i desficiosos, començàvem els preparatius. Els amics —mai més de tres o quatre perquè al final havíem de repartir els diners— ens reuníem per preparar l'estratègia que calia seguir i adjudicar-nos equitativament les faenes imprescindibles perquè la processoneta tinguera l'èxit que esperàvem. Uns buscàvem les andes, oblidades des de l'any anterior en algun racó del porxi: hauríem de reparar-les, tornar-les a pintar de negre o marró i mirar que tingueren els claus on es clavaven els ciris ben seguits i en condicions. Altres controlàvem els geranis del jardí de Sant Roc i anàvem triant mentalment quins, quan arribara el dia, serien els més rojos, els més grans i els més rodons. Aquesta era una de les faenes més delicades i de més risc perquè calia tallar-los la vespra del sant avançant-nos als altres grups del carrer o del barri que tenien exactament les mateixes intencions que nosaltres. Al mateix temps havíem d'evitar els municipals que aquells dies vigilaven més que mai i, el que resultava més perillós de tot, enfrontar-nos a les veïnes de la replaceta que, fent guàrdia permanent darrere de les persianes, no estaven disposades al saqueig del seu preat jardí que, la veritat, a aquelles alçades del mes lluïa tant bé i feia tan de goig que era una temptació irresistible per a les nostres infantils ànsies d'aventura.

La més mínima aproximació a l'objectiu floral feia que les persianes s'obriren de colp, com en un encantament, i tres o quatre dones eixiren cridant:

- Ara vos diré, manyacos!
- Ja esteu eixint del jardí, gavaldots!
- Remediet, quirda al monecipal!

Capella de l'antic col·legi de la Divina Pastora. Foto de Mariano Martínez

Aquesta era la paraula màgica. Només sentir-la, ens escampàvem per tot el carrer Major i, en un instant, desapareixíem a la carrera pels seus cantons.

Al final, com sempre, recorriem a les nostres mares que, sàvies i previsoras, ja tenien preparats els ramellets de geranis que havien tallat del seu corral que era com abans es deien els patis en el poble. I sentenciaven:

—No vos queixareu. Més bonicos que els de Sant Roc!

Nosaltres no dèiem res però ens feia molta ràbia, i quan la processó passava pel jardí deixàvem el Sant Pasqual en terra i llançàvem a les flors una ràpida i eficaç pluja de cantalades que deixaven campanejant la meitat del planter de la plaça.

Els Sants Pasquals eren de fang pintat i quasi sempre estaven esportellats. Anaven vestits com un frare i no eren massa grans. Més o menys devien fer

un pam. A nosaltres ens agradava que la imatge fóra ben alta i que es veiera bé quan la posàvem enmig del taulellet. A cada cantonet col·locàvem els ramells de geranis i un tros d'un ciri que havíem partit en quatre.

Quan ho teníem tot ben preparat enceníem les espelmes i, penya amunt, ben seriosos i formals, andes al muscle, començàvem a cantar:

*San Pascual está en la cueva
con el Señor en la mano...*

Entràvem en totes les cases. Visitàvem totes les tendes. Dona que passava pel carrer dona que patia el nostre esperit recaptador. Home que es quedava mirant-nos home que torturàvem repetint sense treva la nostra cançó.

*San Pascual bendito
San Pascual Bailón
Santo milagroso
Santo del señor...*

Cada Sant Pasqual tenia el seu territori. El nostre era l'espai de carrer Major comprés entre Sant Roc i el carrer de Sant Josep. Mai passàvem del nostre límit màxim que era l'Església. Ni els altres feien incursions en el nostre terreny. L'incompliment d'aquest acord, acceptat tàcitament per tots els grups, generava bregues incendiàries que inevitablement, acabaven amb algunes andes per terra i més d'un sant trencat en mil bocins.

Si el Sant Pasqual seguia intacte, continuàvem el nostre recorregut vigilant, atents, que no s'extingira l'esquifida llumeneta de les espelmes, satisfets de veure les cares somrients de les dones i l'enveja que endevinàvem en els ulls fascinats de les xiques que eixien a les portes quan passàvem.

I així, poquet a poquet, carrer Major avall desfèiem el camí. Dos quinzets aquí, una pesseta allà, anàvem omplint les butxaques sense parar de repetir la cançó que sempre acabava amb els mateixos crits:

—¡Viva San Pascual Bailón!
—¡Viva!

En aquest precís moment sempre havia alguna dona que, entre còmplice i burleta, fent com que no soltava els gallets, ens deia:

—Sant Pasqual no menja!

—Però mengem mosatros! —contestàvem

I entre les rialles dels que estaven mirant anava entrant la nit.

Les dotze o quinze pessetes que, a males penes, arplegàvem, les repartíem entre tots a parts iguals i ens duraven un sospir, perquè era acabar el recorregut, i amb els galls ballant en la butxaca, pujàvem corrents a la plaça de la Sala i ens compràvem un cucurutxo de mesclaet en els carrets de *l'oncle Salvador*, de *Quico* o d'Olegario.

Més tard, enfront de ca Fabian, asseguts en l'abeurador de marbre de la font de la posada, engolíem els torrats amb delectació, i *Josemarieta*, que anava a les monges, repassava els versos que un d'aquells dies havia de recitar en la capella del col·legi:

*La Divina Pastora
tiene un niño
que de comer corazones
está gordito...*

A nosaltres ens semblava una poesia terrible; a més d'un se'ns parava el mos, i instintivament, ens tiràvem la mà al pit per protegir-nos d'aquella tremenda voracitat cordial.